מאי קמ"ל. במאי דנקט עד מוצאי שבת דלענין רופיס ליכא למימר כדפרישית: **מאי** לאו דטריד דבעי למיבטל. הכא ליכא לשנויי לבר משבת כדלעיל דא"כ איכא פטור עד מוצאי שבת וקא משוית ליה לתנא טוריה דפטר ליה עד מוצאי שבת אבל לעיל אפילו כי אמרינן לבר משבת ולא מצי למיבטל בשבת מכל מקום דוקא נקט עד מוצאי שבת משום דעד למוצאי שבת חולין בדם בתולים היכא דעבר ובטל: **והא** אמר ר' אבא אבל חייב בכל המצות כו'. ואבעי סבר דטרידא דליכא מצוה כלל מחייב אבל טרידא דלא מצי בטיל חשיב טרידא דמצוה כיון שטרוד במה שאינו יכול לעשות מצוה:

חוץ מן התפילין שנאמר בהן פאר. ואמרינן בפרק בתרא דמועד קטן (דף פו.) מדאמר ליה רחמנא ליחזקאל פארך חבוש עליך מכלל דלעלמא אסור ובקונטרס דפי' שנאמר בהן פאר ואבל מעולל בעפר קרנו ורחשו הייט ליתן טעם דלא ניקף שאר מצות מתפילין וא"ת ומאי שנא לגבי תפילין אמרינן דדוקא ליחזקאל נאמר ולא לשאר אבלים וגבי תלמוד תורה יליפינן שאר אבלים מיחזקאל דאמרינן (שם) אבל אסור בתלמוד תורה מדאמר ליה רחמנא ליחזקאל האנק דוס ויש לומר דלאסור גמרינן דמדאסר רחמנא ליחזקאל לכ"ע נמי אסור אבל להתיר לא גמרינן דליה לחודיה למשרי אתא: **והני** תנאי כי הני תנאי. אע"ג דפליגי תנאי בהדיא בהכי מכל מקום דחיק אביי לעיל דחשיב טרידא דמצוה הא דלא מצי בטיל דניחא ליה לאקומי מתני' כשמואל דאסר לבטול ומוקי נמי פלוגתא דברייתא אי חשיב טרידא הא דלא מצי בטיל כדי לאוקמי כשמואל כל מה שיכול: **לא** כהלנו בבליים שאין בקיאין בהטייה. פירוש אינו פסיק רישיה דכל העולם אינן כמו בבליים אלא בקיאין הן הילכך שרי להו למיבטל ובלבד שלא יתבטו לבטול בעילה גמורה ופריך אם כן טורד למה פירוש בשבת אמאי פטר ליה לעיל מק"ש כיון דבקיאין הן בשלמא בחול איכא טירדא לפי שמתכוין לבטול בעילה גמורה ואף לבקיאין יש טירדא לבטול בעילה גמורה כדאמר בפרק שני דברכות (דף טז. ושם) דר"ג היה פטור ומחמיר על עצמו אע"ג דבקי היה שלא היה בבלי אבל בשבת שאינו מתכוין לבטול בעילה גמורה טורד למה ומשני לשאינו בקי פי' לפי שאינו בקי בשעת ק"ש דאפי' הבקיאין בשעת מעשה קודם מעשה ירגישו שלא יהיו בקיאין הילכך טרודים כולם: **רוב** בקיאין הן. וכל חד וחד מספקינן ליה ברוב וכולם מותרים משמע הכא דרובן בקיאין בהטייה וא"ת דאמרינן בפ"ב דחגיגה (דף יד: ושם) בתולה שעיברה מהו לההוה כגון שבדקוה על פי חבית ולא היה ריחה נודף מי חיישינן לדשמואל דאמר יכולני לבטול כמה בעילות בלא דם או דלמא באמבטי עיברה ומסיק דשמואל לא שכיח ובפרק בתרא דנדה (דף סד: ושם) נמי קאמר שאני שמואל דרב גוברייה הוא והא אמרינן הכא דרוב בקיאין הן וי"ל דשמואל היה יכול לבטול בעילה גמורה שאשה מתעברת בו בלא דם אבל בהטייה אין אשה מתעברת ולהכי בהטיה דחגיגה ליכא למיחש בהטייה אלא לדשמואל: **אלא** מעתה שושבינין למה מפה למה. פי' בקונטרס כיון שהן בקיאין לבטול בלא דם שמא יטה והיא לא תסיק אדעתה שהטה ומשני דשושבינין ומפה הם שאם לא יטה ויבטול בעילה גמורה ויאבד המפה ואם יטה ויאמר שלא מצא לה בתולים יכולה לומר עדיין בתולה אני וקשה לר"י דאינו מתרץ ממה שהקשה לו דהוי ליה לשטויי דמסקא אדעתה לומר עדיין בתולה אני ועיקר התירוץ חסר מן הספר וגרלה לר"י כפירוש ר"ת דדוקא משבת קא פריך דמ פה ושושבינין למה דלריך לבטול בהטייה דמעשה בכל יום שעושין שושבינין אפילו בשבת ומשני שמא יארע שלא יטה ויבטול בעילה גמורה ויאבד דם בתולים והוא דומיא דטורד למה דפריך נמי משבת: **אם** לעשות לה פה חייב. דפתח זה עשויה להכניס ולהוציא אויר ולהוציא ליחה: **ואם** להוציא ממנה ליחה פטור. בפרק שמונה שרצים (שבת דף קז: ושם) מוקמינן לה כרבי שמעון וסלקא דעתיה דרבי אמי דמותיב דדם מיפקד פקיד ודם הוא לריך ולא לפתח ואפ"ה אסר שמואל כרבי שמעון דהוי מלאכה שאינה לריכה לגופה ולהכי פריך ממפים מורסא דכי היכי דלהוציא ממנה ליחה פטור וקיימא לן דפטור ומותר כיון דאינו לפתח אף על גב דשאר מלאכה שאינה לריכה לגופה פטור אבל אסור במורסא שרי משום צער הכא נמי משום מלוה הוי לן למשרי ועוד אפילו שרינן משום לצערא טפי ממשום מלוה כדפירש ר"ת לעיל פריך שפיר דהכא ודאי דהוי פסיק רישיה לענין פתח אי לאו משום לצערא היה אסור אבל

גבי

מאי לאו דאי לא בעל מצי בעיל אפילו בשבת, אמר רבא לא, לבר משבת, אמר ליה אביי והא עד מוצאי שבת ארבעה לילות קתני? אלא אמר רבא כשבעל, אי כשבעל מאי קמ"ל? קמ"ל דשרי למיבעל בשבת כדשמואל דאמר שמואל "*פירצה דחוקה מותר ליכנס בה בשבת ואע"פ שמשיר צרורות" מתני' רב יוסף *דחתן פטור מקרית שמע לילה הראשון עד מוצאי שבת אם לא עשה מעשה מאי לאו דטריד דבעי למיבעל? אמר ליה אביי - לא, דטריד דלא בעיל, אמר ליה רבא ומשום טירדא פטור אלא מעתה טבעה ספינתו בים הכי נמי דפטור, וכי תימא ה"נ והאמר רבי אבא בר זבדא אמר רב "*אבל חייב בכל המצות האמורות בתורה *{חוץ מן התפילין שנא' בהן פאר} אלא אמר רבא חנאי היא בתנא חדא אם לא עשה מעשה בראשון פטור אף בשני, בשני פטור אף בשלישי וחנא אזדא ראשון ושני פטור, שלישי חייב ואביי התם נמי בטירדא פליגי, והני תנאי כי הני תנאי דתניא הבונם את הבתולה לא יבעול בתחלה בשבת וחכמים מתירין *מאן חכמים? אמר רבה רבי שמעון היא *דאמר דבר שאין מתכוין מותר, אמר ליה אביי והא מודה ר' שמעון בפסיק רישיה ולא ימות? אמר ליה: לא, בהללו בבליים שאין בקיאין בהטייה אלא יש בקיאין בהטייה, א"כ טורד למה? לשאינו בקי, יאמרו בקי מותר שאינו בקי אסור? רוב בקיאין הן, אמר ליה רבא בר רב חנן לאביי אלא מעתה שושבינין למה מפה למה? א"ל דתם שמא יראה ויאבד מתני' רבי אמי *המפים מורסא בשבת: אם לעשות לה פה חייב ואם להוציא ממנה ליחה פטור

מאי לאו. הכך "ארבעה לילות עד מוצאי שבת" דקתני להכי תני להו דאי לא בעל בעילה גמורה מצי למיבעל וכל דם שהוא מוציא תמיד *בהטרותיו הוו דם בתולים ושמעינן מינה נמי דמותר לבעול בחבורה בשבת: **והא ארבעה לילות עד מוצאי שבת קתני.** ולא משכחת ליה תורה אור לבר משבת דהא ברביעי ניסת ויש כאן לילי חמישי ושבת ומוצאי שבת: **אי בשבעל.** ולא אתא לאורויי לן אלא היתר דם בתולים האי דנקט "עד מוצאי שבת" מאי קמ"ל ליתני "נותנין לה ארבעה לילות" על כרחך משום דבעילת שבת נקט לה: **שמשיר צרורות.** והאי נמי דלמא מחבל פורתא ומספיקא לא אסרינן ליה: **מאי לאו.** האי דפטר ליה מק"ש בלילי שבת משום דטריד במלוה דבעי למיבעל והעוסק במלוה פטור מן המלוה: **דטריד דלא בעל.** מלטער אלא בעל: **משום דטריד פטור.** בתמיה ומשום לער פטור מאחר שאינו מחשב לעסוק במלוה: **שנאמר בהן פאר.** פארך חבוש עליך (יחזקאל כד) ואבל מעולל בעפר קרנו ורחשו ואין זה פאר לתפילין: [אלא אמר רבא ודאי לא מלית לתרוצי הא דחתן פטור מק"ש משום דלא מצי בעיל דא"כ לא הוה פטור דהא לא טריד בדבר מלוה: **חנאי היא.** בעילת חבורה בשבת ומאן דאסר לבעול בשבת בתנאי תמיה לשמעתיה דאיכא תנא אחריא דאסר למיבעל דתנא חדא כו'): **פטור.** מקרית שמע: **שלישי חייב.** דשבת הוא ואסור לבעול: **ואביי.** אמר לך הכי תנאי נמי בטירדא פליגי והאי דפטר ליה מק"ש לאו משום דשרי למיבעל אלא קסבר המלטער לער על מצוה פטור מקריאת שמע ולא דמי לאבל דטריד טירדא דרשות שאין לערו מצוה אע"פ שאבילותו מצוה ומאן דמחייב סבר טירדא לא פטר [ורבא אמר דבמותר לבעול פליגי והני תנאי כהני תנאי]: **בהטייה.** שמטין לגדדין ואין מוציאים דם: **אם כן.** דבקיאים: **טורד למה.** מהו טורדו להפטר מק"ש: **בקי מותר.** לבעול בשבת דלא פסיק רישיה ולא ימות הוא: **רוב בקיאין הן.** הילכך סתמא לאו פסיק רישיה ולא ימות הוא: **שושבינין למה.** מאחר שיש בקיאין לבעול בלא דם הא דתניא לקמן (דף יב.) היו מעמידין להן שני שושבינין אחד לו ואחד לה כדי למשמש את החתן ואת הכלה כלומר לבקר אחריהם שלא יתהגו בה רמאות בטענת בתולים ואי בקיאין בהטייה מה שושבינין מועילין: **מפה למה.** לברר את הבתולים, וליטעמיך ל"ג אלא ה"ג שושבינין למה מפה למה: **אמר ליה שמא יראה ויאבד.** שמא לא יטה ויוציא דם ויאבדנו ויאמר לא מצאתי דם, דאילו בהטייה אם בא לטעון תאמר לו עדיין בתולה אני: **המפים מורסא.** הפותח פה נפח שקורין קלו"ג: **אם לעשות לה פה.** שמתכוין ליפותה ולהיות לה פתח זה ליום מחר: **חייב.** שהוא מתקן פתח וחייב משום בונה *דאשכחן בנין בבעלי חיים דכתיב ויבן אם הצלע (בראשית ב): פטור

כב א מיי' פ"ד מהל' ק"ש הל' ח סמג עשין יח טוש"ע ח"א סי' ע סעי' ג:

כד ב מיי' פ"ד מהל' תפילין הל' יג ופ"ד מהל' אבילות הל' ט סמג עשין דרכנן ג טוש"ע א"ח סימן לח סעי' ה וטוש"ע יו"ד סי' שפח סעי' ח:

כה ג מיי' פ"י מהל' שבת הל' יז סמג לאוין סה טוש"ע א"ח סי' שכח סעי' כח:

נגמרא

בגבא

בד"ה דאסור בעבת הי מה' התנאים בא"ן לאבי:

בד"ה דאסור בעבת לבו"ל (בו התנאים בא"ן אסור, ומזקיק את טירדא נאנוס (ר"י טירדא יל טלא ק"ל מנוס) הי סיבה לבלוד מקריאת שמע

גליון הש"ס

רש"י ד"ה חייב וכו' דאשכחן בנין בבע"ח. שבת לה ע"א.

מסורת הש"ס

ע"ל בהטרותיו. יעב"ן

נדה סד:

ברכות עז.

סוכה כה. ברכות יא. עז: מו"ק טו. ע"ז [שמות פ"ו]

[עירובין פב. וש"נ]

[לעיל ה: וש"נ]

ע"ל כ"ו

שבת קו. ושם: עדיות פ"ב מ"ה